

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **M. R.**
o zadośćuczynienie
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 4 czerwca 2025 r.,
na posiedzeniu bez udziału stron,
wniosku pełnomocnika wnioskodawcy
o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie kasacyjnej
oznaczonej sygn. akt IV KK 112/25

p o s t a n o w i ł:

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.
wyłączyć sędziego SN Ryszarda Witkowskiego od udziału w
sprawie o sygn. akt IV KK 112/25.

UZASADNIENIE

Do referatu sędziego SN Ryszarda Witkowskiego wpłynęła sprawa z wniosku M. R. o zadośćuczynienie za niesłuszne umieszczenie w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K., której nadano nr IV KK 112/25. Na obecnym etapie postępowania pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że pozostawienie sprawy w referacie pana Ryszarda Witkowskiego będzie wiązało się z wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., albowiem ten sędzia nominowany do urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym w ustawie z 8 grudnia 2017 r. nie

spełnia wymaganej instytucjonalnej bezstronności i jego udział w rozpoznaniu kasacji prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych, art. 6 EKPCz oraz art. 19 ust. 1 TUE.

Wniosek okazał się zasadny.

Jest bezsporne, że pan Ryszard Witkowski zanim decyzją pierwszej Prezes Sądu Najwyższego został z dniem 14 lipca 2022 r. przeniesiony na skutek złożenia oświadczenia w trybie art. 10 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym do Izby Karnej, był powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej na podstawie postanowienia Prezydenta RP z 20 września 2018 r. w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa ustanowioną w składzie określonym ustawą z 8 grudnia 2017 r. Wadliwość tej procedury omówiona została w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, wynika też z normatywnej treści art. 41 § 1 k.p.k., art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych. Rolą powołanych przepisów jest zagwarantowanie stronie prawa do bezstronnego, niezależnego i niezawisłego sądu, a takim może być wyłącznie sąd ustanowiony ustawą. W omawianej sprawie złożenie przedmiotowego wniosku o wyłączenie wskazuje w sposób oczywisty, że strona dostrzegła wady w procedurze powołania na stanowisko sędziego SN Ryszarda Witkowskiego, które będą prowadziły do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby zasiadał w składzie rozstrzygającym sprawę. Badanie zasadności wniosku należało poprzedzić dywagacją, że każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (zob. post. SN: z 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; z 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że rozstrzyganie w sprawie przez osobę powołaną do Sądu Najwyższego na stanowisko sędziego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art.

45 ust. 1 Konstytucji RP). Takie stanowisko miało miejsce w wyrokach EKPC przeciwko Polsce: z 22 lipca 2021 r., nr 43447/19 w sprawie Reczkowicz, z 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i nr 57511/19 w sprawie Dolińskiej-Ficek oraz Ozimka oraz z 3 lutego 2022 r., nr 1469/20 w sprawie Advance Pharma sp. z o.o. a punkt widzenia Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z 16 września 2022 r., III KK 339/22 głoszący, że wejście w życie przepisów art. 29 § 4 – 25 ustawy o Sądzie Najwyższym nie może prowadzić do obniżenia standardu dopuszczalności badania bezstronności (...) sędziowskiej oraz określenia skutków ich braku, wypracowanego w orzecznictwie TSUE i ETPCz” – ostatecznie dopełniło zasadności twierdzenia, że realizacja standardów wynikających z przepisów art. 41 § 1 k.p.k., art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych wymagało wyłączenia od rozpoznania sprawy IV KK 112/25 pana Ryszarda Witkowskiego.

Z tych powodów, kierując się zagwarantowaniem stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu zapewnionego ustawą (art. 6 ust. 1 EKPC), a także biorąc pod uwagę konieczność wyeliminowania niepożądanych skutków prawnych w postaci żądania wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. oraz w celu ochrony Skarbu Państwa przed odpowiedzialnością odszkodowawczą, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Dlatego orzeczono jak wyżej.

[PŁ]

[a.ł]